

kortere weg begaan, - en deels gevaren. LOONTIENS trok naar het Weststaketsel, en in een roeibootje roeide een oude visser ons over de geul, naar het Ooststaketsel, waar ik jaren tevoren de "Vindictive" gemeerd zag.

Ik heb de vriendelijke LOONTIENS niet meer gezien. Studie aan een Belgische en aan een buitenlandse universiteit namen al de tijd in beslag, - en dan brak de oorlog uit. Voor de bibliotheek én voor LOONTIENS was ze rampzalig. Maar meer nog dan BEAUCOURT en VLIETINCK is hij voor mij de personificatie van de geschiedenis van Oostende.

Er zijn nog andere "souvenirs" aan mijn vooroorlogs Oostende. Vb : de heen- en terugvaart Oostende (Westerstaketsel)-Blankenberge (dat toen nog een echt vissershaventje was, - en aan het "Panorama de l'Yser", in een rond gebouw, daar waar nu het voorpleintje van het Stadhuis ligt (en waarvan de flarden in het Kon. Legermuseum hangen). En de gele bakstenen van de Villa Marie-José te Mariakerke, en het (paternalistisch ?) speelplein van de Nationale Bank op de hoek rechtover, - of de reusachtige ingangspoort van het Palacehotel. Van de wereldberoemde renbaan weet ik niet veel meer : het betreden van een lokaal of plaats waar voor geld gespeeld werd paste bij de deonthologie van mijn vader-bankbestuurder niet. Wel weet ik nog steeds, dat de hertog van Wellington, medeigenaar van de renbaan, elk jaar voor het "grand prix" uitgenodigd was, en dat "His Grace" van tijd wel kwam ook.

En hier beëindig ik herinneringen op te halen over Oostende dat mij altijd dierbaar was en is.

OVER DE "CERCLE DES CAPACITAIRES" EN AUGUST BEERNAERT

door J. VAN BERGEN

In zijn beslist lezenswaardige bijdrage over "De Affaire Rau (1892)" (1) maakt Ivan VAN HYFTE o.m. gewag van een hem onbekende Oostendse "Cercle des Capacitaires". Die onbekendheid wekt wel enige verbazing, vandaar deze pretentieloze verduidelijking, die tevens de gelegenheid biedt om even uit te weiden over de enige Nobelprijswinnaar die onze stad rijk is.

De "Cercle des Capacitaires d'Ostende" was een liberale kiesvereniging die - zoals haar homoniemen in tal van 19de eeuwse Belgische steden - in hoofdzaak gelijkgezinden samenbracht, meer bepaald met het oog op het stellen van kandidaten bij verkiezingen.

Een capacitaire (letterl. : "bekwame") was iemand die bekwaam werd geacht om aan de verkiezingen deel te nemen. Het toen geldende capaciteitenstelsel (= Fr. suffrage capacitaire) was een kiesstelsel waarbij het stemrecht afhing van zekere bij wet bepaalde kentekenen van bekwaamheid of ontwikkeling. Het was verbonden met het censuskiesrecht (in Vlaanderen "cijnskiesrecht" genoemd), dat afhing van de census of cijns, d.i. de belasting die men moest betalen om op dat kiesrecht aanspraak te kunnen maken. "Census" was oorspronkelijk het woord voor "volkstelling". De Romeinse census was een vijfjaarlijkse telling van alle burgers naar de samenstelling van hun huishouden en hun vermogen. Het zoenoffer na afloop van de census werd lustrum genoemd.

Al in 1831 werd in het pas onafhankelijk geworden België het kiesrecht voor de beide Kamers ingevoerd. Zowel wat verkiesbaarheid als wat deelname aan de verkiezingen betreft, waren

echter bepaalde voorwaarden gesteld. Die hadden aanvankelijk vooral betrekking op het inkomen. Naderhand werd het stelsel geregeld aangepast, zodat geleidelijk een ruimer kiezerskorps ontstond. Toch bleef dit tot na 1893 tot de hogere en meer bemiddelde standen beperkt. De vrij welgestelde fruithandelaar Alfons RAU behoorde dus blijkbaar tot het beperkte aantal Oostendse notabelen dat die voorwaarden vervulde.

Dat Alfons RAU, ondanks zijn verwondingen, hoe dan ook aan de verkiezingen wilde deelnemen, is dus niet zo verwonderlijk. De algemene verkiezingen beoogden overigens de installatie van een heuse grondwetgevende vergadering. Bij de voorbereiding van die grondwetsherziening, de eerste sinds 1831, had de toenmalige regeringsleider (2), de geboren Oostendenaar August BEERNAERT (1829-1912), die tot de Katholieke partij behoorde, een nogal meegaande houding aangenomen onder het motto "Il vaut mieux faire la révision que la subir" (3).

De grondwetswijzigingen, gepubliceerd in de "Moniteur Belge" (4) betroffen hoofdzakelijk de reorganisatie van het kiesrecht door de invoering van het meervoudig algemeen stemrecht, evenals de hervorming van de Senaat (5). De uitvoering van de nieuwe grondwetsartikelen zou in 1894 tot het ontslag van BEERNAERT leiden. Die fungeerde van 1895 tot 1900 als voorzitter van de Kamer (6).

August BEERNAERT speelde verder een belangrijke rol bij het totstandkomen van de eerste sociale wetten en bij het overnemen van de Congostaat door België. Op de vredesconferenties van Den Haag (1899 en 1907) stond hij aan het hoofd van de Belgische delegatie. Het leverde hem in 1909 de Nobelprijs voor de vrede op. Een borstbeeld - op het Marie-Joséplein - kon er in zijn geboortestad nog net af, een straatnaam niet. Zijn schilderende zuster Euphrosina BEERNAERT (1831-1901) was er in dat opzicht toch iets beter aan toe.

-
- (1) Ivan VAN HYFTE, Politieke moord in Oostende. De affaire Rau (1892). (De Plate 97/255-256).
 - (2) Vòòr 1918 was er van een "eerste minister" nog geen sprake.
 - (3) Geciteerd door Theo LUYCKX in zijn Politieke Geschiedenis van België, 2de druk. (1949), p. 195.
 - (4) Uiteraard alleen in het Frans : pas op 3 maart 1895 is het "Belgisch Staatsblad" tweetalig geworden.
 - (5) Cf. T. LUYCK, a.w., De eerste grondwetsherziening van 1893, pp. 195-198.
 - (6) Cf. T. LUYCK, a.w., De val van het kabinet-Beernaert, p. 199.
-

FOUTIEVE DATUM OP DE FOTOBLOEDZIJDE VAN DECEMBER

Naast de bovenste foto staat vermeld : 1995.....afscheid van Commodore Timmermans.

Dit moet natuurlijk zijn : 1955